

**Výpočetní teorie učení.
PAC učení. VC dimenze.**

Petr Pošík

Katedra kybernetiky
ČVUT FEL

COLT

Koncept

Hypotéza

COLT: Cíle

Generalizace

Příklad

NFL

Bias

PAC učení

Výpočetní teorie učení (Computational Learning Theory, COLT)

Úvod a základní pojmy

Koncept

COLT

Koncept

Hypotéza

COLT: Cíle

Generalizace

Příklad

NFL

Bias

PAC učení

Příklady:

- ✓ sudé číslo, dvoustopé vozidlo, aktivní politik, krásný člověk, korektní hypotéza

Koncept

COLT

Koncept

Hypotéza

COLT: Cíle

Generalizace

Příklad

NFL

Bias

PAC učení

Příklady:

- ✓ sudé číslo, dvoustopé vozidlo, aktivní politik, krásný člověk, korektní hypotéza

Proč má smysl koncepty zavádět?

- ✓ Čím se liší sudá čísla od lichých? Aktivní politik od ostatních politiků?

Koncept

COLT

Koncept

Hypotéza

COLT: Cíle

Generalizace

Příklad

NFL

Bias

PAC učení

Příklady:

- ✓ sudé číslo, dvoustopé vozidlo, aktivní politik, krásný člověk, korektní hypotéza

Proč má smysl koncepty zavádět?

- ✓ Čím se liší sudá čísla od lichých? Aktivní politik od ostatních politiků?

Definiční obor X je množina všech možných instancí objektů:

- ✓ množina všech celých čísel, všech možných vozidel, všech politiků ...

Příklady:

- ✓ sudé číslo, dvoustopé vozidlo, aktivní politik, krásný člověk, korektní hypotéza

Proč má smysl koncepty zavádět?

- ✓ Čím se liší sudá čísla od lichých? Aktivní politik od ostatních politiků?

Definiční obor X je množina všech možných instancí objektů:

- ✓ množina všech celých čísel, všech možných vozidel, všech politiků ...

Objekt $x \in X$ je popsán hodnotami atributů:

- ✓ číslo {hodnota}
- ✓ vozidlo {výrobce, typ motoru, počet náprav, ...}
- ✓ politik {počet hlasování ve sněmovně, počet předložených návrhů zákonů, počet pozměňovacích návrhů, počet interpelací na členy vlády, ...}

Příklady:

- ✓ sudé číslo, dvoustopé vozidlo, aktivní politik, krásný člověk, korektní hypotéza

Proč má smysl koncepty zavádět?

- ✓ Čím se liší sudá čísla od lichých? Aktivní politik od ostatních politiků?

Definiční obor X je množina všech možných instancí objektů:

- ✓ množina všech celých čísel, všech možných vozidel, všech politiků ...

Objekt $x \in X$ je popsán hodnotami atributů:

- ✓ číslo {hodnota}
- ✓ vozidlo {výrobce, typ motoru, počet náprav, ...}
- ✓ politik {počet hlasování ve sněmovně, počet předložených návrhů zákonů, počet pozměňovacích návrhů, počet interpelací na členy vlády, ...}

Cílový koncept $c \in C$ odpovídá nějaké podmnožině množiny X , $c \subseteq X$:

- ✓ každá instance $x \in X$ je buď *příkladem* nebo *protipříkladem* konceptu c
- ✓ charakteristická funkce $f : X \rightarrow \{0, 1\}$
  - ✗ když $f(x) = 1$, x je pozitivním příkladem konceptu
  - ✗ když $f(x) = 0$, x je negativním příkladem (protipříkladem) konceptu
- ✓ Konceptem c může být libovolná bool. funkce f nad X !

COLT

Koncept

Hypotéza

COLT: Cíle

Generalizace

Příklad

NFL

Bias

PAC učení

Úloha induktivního učení: najdi hypotézu (model) h , která co nejlépe odpovídá cílovému (modelovanému) konceptu c , znáš-li

- ✓ pouze podmnožinu $D \subset X$ příkladů (a protipříkladů) cílového konceptu (trén. data) a
- ✓ prostor H všech možných hypotéz.

Úloha induktivního učení: najdi hypotézu (model) h , která co nejlépe odpovídá cílovému (modelovanému) konceptu c , znáš-li

- ✓ pouze podmnožinu $D \subset X$ příkladů (a protipříkladů) cílového konceptu (trén. data) a
- ✓ prostor H všech možných hypotéz.

Hypotéza je pokus o popis cílového konceptu.

- ✓ H je prostor všech možných přípustných hypotéz
- ✓ v nejobecnějším případě i hypotéza h může být libovolná boolovská funkce $h : X \rightarrow \{0, 1\}$
- ✓ hypotéza h je také podmnožina množiny X : $h \subseteq X$

Úloha induktivního učení: najdi hypotézu (model) h , která co nejlépe odpovídá cílovému (modelovanému) konceptu c , znáš-li

- ✓ pouze podmnožinu $D \subset X$ příkladů (a protipříkladů) cílového konceptu (trén. data) a
- ✓ prostor H všech možných hypotéz.

Hypotéza je pokus o popis cílového konceptu.

- ✓ H je prostor všech možných přípustných hypotéz
- ✓ v nejobecnějším případě i hypotéza h může být libovolná boolovská funkce $h : X \rightarrow \{0, 1\}$
- ✓ hypotéza h je také podmnožina množiny X : $h \subseteq X$

Cíl učení:

- ✓ najít hypotézu h , která je korektní pro všechny příklady z X , t.j.

$$\forall x \in X : h(x) = c(x).$$

COLT

Koncept

Hypotéza

COLT: Cíle

Generalizace

Příklad

NFL

Bias

PAC učení

COLT se snaží teoreticky charakterizovat

1. *obtížnost problémů* strojového učení
  - ✓ Za jakých podmínek je učení vůbec možné?
2. *schopnosti algoritmů (modelů)* strojového učení
  - ✓ Za jakých podmínek je jistý algoritmus učení schopen učit se *úspěšně*?

COLT se snaží teoreticky charakterizovat

1. *obtížnost problémů* strojového učení
  - ✓ Za jakých podmínek je učení vůbec možné?
2. *schopnosti algoritmů (modelů)* strojového učení
  - ✓ Za jakých podmínek je jistý algoritmus učení schopen učit se *úspěšně*?

COLT se snaží odpovídat na otázky typu:

- ✓ Existují nějaké třídy složitosti problémů nezávisle na použitém modelu/algoritmu?
- ✓ Jaký typ modelu (třídu hypotéz) máme použít? Je některý algoritmus konzistentně lepší než jiný?
- ✓ Kolik trénovacích příkladů je třeba, aby se model (hypotéza) úspěšně naučil? (Jsou i jiné prostředky než křivka učení?)
- ✓ Je-li prostor hypotéz rozsáhlý, je vůbec možné najít v rozumném čase nejlepší hypotézu?
- ✓ Jak složitá by výsledná hypotéza (model) měla být?
- ✓ Najdeme-li hypotézu, která je korektní pro trénovací data $D \subset X$, *jak si můžeme být jisti, že hypotéza bude korektní i pro ostatní data $X \setminus D$???*
- ✓ Kolik chyb algoritmus udělá předtím, než se úspěšnou naučí (než najde dostatečně úspěšnou hypotézu)?

COLT

Koncept

Hypotéza

COLT: Cíle

Generalizace

Příklad

NFL

Bias

PAC učení

Schopnost *generalizace*:

- ✓ schopnost algoritmu vytvořit model, který umí klasifikovat správně i příklady, jež nebyly v trénovací sadě D .
- ✓ měří se chybovostí na $X \setminus D$.

COLT

Koncept

Hypotéza

COLT: Cíle

Generalizace

Příklad

NFL

Bias

PAC učení

Schopnost *generalizace*:

- ✓ schopnost algoritmu vytvořit model, který umí klasifikovat správně i příklady, jež nebyly v trénovací sadě D .
- ✓ měří se chybovostí na $X \setminus D$.

Nevíme-li nic o problému, je nějaký důvod preferovat jeden model (algoritmus učení) nad jiným?

Schopnost *generalizace*:

- ✓ schopnost algoritmu vytvořit model, který umí klasifikovat správně i příklady, jež nebyly v trénovací sadě D .
- ✓ měří se chybovostí na $X \setminus D$.

Nevíme-li nic o problému, je nějaký důvod preferovat jeden model (algoritmus učení) nad jiným?

Označme:

- ✓ $P_A(h)$: apriorní pravděpodobnost, že algoritmus A vygeneruje hypotézu h
- ✓ $P_A(h|D)$: pravděpodobnost, že algoritmus A vygeneruje h , zná-li trénovací data D :
  - ✗ v případě deterministických algoritmů (nejbližší soused, rozhodovací stromy), $P_A(h|D)$ je všude nulové kromě jediné hypotézy
  - ✗ v případě stochastických algoritmů (neuronová síť trénovaná s náhodnými počátečními vahami) je rozdělení $P_A(h|D)$ nenulové pro větší počet hypotéz
- ✓ $P(c|D)$: rozdělení konceptů konzistentních s trénovacími daty D

Schopnost *generalizace*:

- ✓ schopnost algoritmu vytvořit model, který umí klasifikovat správně i příklady, jež nebyly v trénovací sadě D .
- ✓ měří se chybovostí na $X \setminus D$.

Nevíme-li nic o problému, je nějaký důvod preferovat jeden model (algoritmus učení) nad jiným?

Označme:

- ✓ $P_A(h)$: apriorní pravděpodobnost, že algoritmus A vygeneruje hypotézu h
- ✓ $P_A(h|D)$: pravděpodobnost, že algoritmus A vygeneruje h , zná-li trénovací data D :
  - ✗ v případě deterministických algoritmů (nejbližší soused, rozhodovací stromy), $P_A(h|D)$ je všude nulové kromě jediné hypotézy
  - ✗ v případě stochastických algoritmů (neuronová síť trénovaná s náhodnými počátečními vahami) je rozdělení $P_A(h|D)$ nenulové pro větší počet hypotéz
- ✓ $P(c|D)$: rozdělení konceptů konzistentních s trénovacími daty D

Neznáme-li cílový koncept c , je přirozenou mírou generalizační schopnosti algoritmu jeho očekávaná chyba přes všechny koncepty při dané množině D :

$$E(\text{Err}_A|D) = \sum_{h,c} \sum_{x \in X \setminus D} P(x) \cdot I(c(x) \neq h(x)) \cdot P(h|D) \cdot P(c|D)$$

Bez znalosti $P(c|D)$ nelze 2 algoritmy porovnat na základě jejich generalizační chyby!!!

Příklad

COLT

Koncept

Hypotéza

COLT: Cíle

Generalizace

Příklad

NFL

Bias

PAC učení

Mějme

- ✓ objekty popsané 3 binárními atributy,
- ✓ 1 určitý koncept c ,
- ✓ 2 deterministické algoritmy a k nim příslušné hypotézy h_1 a h_2 : pamatují si trénovací data, nová data zařazuje jeden do třídy 1, druhý do třídy -1.

	x	c	h_1	h_2
D	000	1	1	1
	001	-1	-1	-1
	010	1	1	1
$X \setminus D$	011	-1	1	-1
	100	1	1	-1
	101	-1	1	-1
	110	1	1	-1
	111	1	1	-1

Příklad

COLT

Koncept

Hypotéza

COLT: Cíle

Generalizace

Příklad

NFL

Bias

PAC učení

Mějme

- ✓ objekty popsané 3 binárními atributy,
- ✓ 1 určitý koncept c ,
- ✓ 2 deterministické algoritmy a k nim příslušné hypotézy h_1 a h_2 : pamatují si trénovací data, nová data zařazuje jeden do třídy 1, druhý do třídy -1.

Pro daný koncept c :

- ✓ $E(\text{Err}_{A_1} | c, D) = 0.4$, $E(\text{Err}_{A_2} | c, D) = 0.6$,
- ✓ algoritmus A_1 je jasně lepší než algoritmus A_2 .

	x	c	h_1	h_2
D	000	1	1	1
	001	-1	-1	-1
	010	1	1	1
$X \setminus D$	011	-1	1	-1
	100	1	1	-1
	101	-1	1	-1
	110	1	1	-1
	111	1	1	-1

Příklad

COLT

Koncept

Hypotéza

COLT: Cíle

Generalizace

Příklad

NFL

Bias

PAC učení

Mějme

- ✓ objekty popsané 3 binárními atributy,
- ✓ 1 určitý koncept c ,
- ✓ 2 deterministické algoritmy a k nim příslušné hypotézy h_1 a h_2 : pamatují si trénovací data, nová data zařazuje jeden do třídy 1, druhý do třídy -1.

Pro daný koncept c :

- ✓ $E(\text{Err}_{A_1} | c, D) = 0.4$, $E(\text{Err}_{A_2} | c, D) = 0.6$,
- ✓ algoritmus A_1 je jasně lepší než algoritmus A_2 .

Při tvorbě modelu ale neznáme cílový koncept c !

- ✓ Předpokládáme, že nemáme žádnou apriorní informaci o konceptu c , t.j. že všechny cílové koncepty jsou stejně pravděpodobné.
- ✓ Trénovací množina D
  - ✗ umožní eliminovat nekonzistentní hypotézy (v našem případě 224),
  - ✗ ale neumožní vybrat tu správnou mezi hypotézami konzistentními s D (zbývá jich 32),
  - ✗ protože průměrováno přes všechny koncepty c konzistentní s D , obě hypotézy jsou stejně úspěšné!

	x	c	h_1	h_2
D	000	1	1	1
	001	-1	-1	-1
	010	1	1	1
$X \setminus D$	011	-1	1	-1
	100	1	1	-1
	101	-1	1	-1
	110	1	1	-1
	111	1	1	-1

No Free Lunch

COLT

Koncept

Hypotéza

COLT: Cíle

Generalizace

Příklad

NFL

Bias

PAC učení

“No Free Lunch” teorém: Pro každé 2 algoritmy A_1 a A_2 (představované rozděleními pravděpodobnosti $P_{A_1}(h|D)$ a $P_{A_2}(h|D)$) platí následující, a to nezávisle na vzorkovacím rozdělení $P(x)$ a na konkrétní trénovací množině D :

1. Průměrováno přes všechny koncepty c , $E(\text{Err}_{A_1} | c, D) = E(\text{Err}_{A_2} | c, D)$.
2. Průměrováno přes všechna rozdělení $P(c)$, $E(\text{Err}_{A_1} | c, D) = E(\text{Err}_{A_2} | c, D)$.

No Free Lunch

COLT

Koncept

Hypotéza

COLT: Cíle

Generalizace

Příklad

NFL

Bias

PAC učení

“No Free Lunch” teorém: Pro každé 2 algoritmy A_1 a A_2 (představované rozděleními pravděpodobnosti $P_{A_1}(h|D)$ a $P_{A_2}(h|D)$) platí následující, a to nezávisle na vzorkovacím rozdělení $P(x)$ a na konkrétní trénovací množině D :

1. Průměrováno přes všechny koncepty c , $E(\text{Err}_{A_1} | c, D) = E(\text{Err}_{A_2} | c, D)$.
2. Průměrováno přes všechna rozdělení $P(c)$, $E(\text{Err}_{A_1} | c, D) = E(\text{Err}_{A_2} | c, D)$.

Důsledky NFL:

- ✓ Ať se jakkoli snažíte navrhnout 1 skvělý a 1 příšerný algoritmus, jsou-li všechny koncepty stejně pravděpodobné, pak budou oba algoritmy stejně úspěšné.
- ✓ Je-li alg. 1 na některých úlohách (konceptech) lepší než alg. 2, musí být na jiných úlohách horší.
- ✓ Všechna tvrzení stylu “alg. 1 je lepší než alg. 2” netvrdí nic o algoritmech samotných, ale spíše o aplikační oblasti (o množině konceptů, na nichž byly algoritmy testovány).
- ✓ V praxi pro jistou aplikační oblast hledáme algoritmus, který
  - ✗ funguje hůř na úlohách, které v dané oblasti neočekáváme, a
  - ✗ funguje lépe na úlohách, které jsou velmi pravděpodobné.
- ✓ **Generalizace není možná, pokud model není nějakým způsobem předpojatý (mnohdy implicitně), a je tím lepší, čím víc se předpoklady modelu shodují se skutečně platnými zákonitostmi aplikační oblasti!!!**

COLT

Koncept

Hypotéza

COLT: Cíle

Generalizace

Příklad

NFL

Bias

PAC učení

Inductive bias (předpojatost, zaujetí modelu):

- ✓ souhrn všech (i implicitních) předpokladů, které model (algoritmus učení) o aplikační oblasti činí
- ✓ využití těchto předpokladů dovoluje modelu generalizovat, t.j. poskytovat správné predikce pro dosud neznámá data, pokud předpoklady souhlasí se skutečností

COLT

Koncept

Hypotéza

COLT: Cíle

Generalizace

Příklad

NFL

Bias

PAC učení

Inductive bias (předpojatost, zaujetí modelu):

- ✓ souhrn všech (i implicitních) předpokladů, které model (algoritmus učení) o aplikační oblasti činí
- ✓ využití těchto předpokladů dovoluje modelu generalizovat, t.j. poskytovat správné predikce pro dosud neznámá data, pokud předpoklady souhlasí se skutečností

Možné zdroje zaujetí modelu: využití apriorních znalostí o aplikační oblasti

- ✓ Jazyková předpojatost (language bias):
  - ✗ jazyk pro popis hypotéz nesouhlasí s jazykem pro popis možných konceptů
  - ✗ některé koncepty není možné ve zvoleném jazyce hypotéz vůbec vyjádřit
  - ✗ jiný jazyk ale může umožnit efektivní učení
- ✓ Preferenční předpojatost (preference bias):
  - ✗ algoritmus preferuje některou z hypotéz konzistentních s D
  - ✗ algoritmus preferuje mírně nekonzistentní hypotézu na úkor konzistentních hypotéz
  - ✗ Occamova břitva
- ✓ ...

COLT

PAC učení

PAC

Chybovost hypotézy

PAC model

Konzistentní PAC učení

Sample complexity

Příklad: Rozhodovací
seznam

Příklad: Formule v DNF

Ukázky výsledků pro
PAC učení

VC dimenze

Shrnutí

PAC učení

Pravděpodobně skoro správné učení (Probably Approximately Correct, PAC):

- ✓ charakterizuje třídy konceptů, které je/není možné se naučit pomocí jisté třídy hypotéz
  - ✗ z “rozumného” počtu trénovacích příkladů
  - ✗ s “rozumnou” výpočetní náročností,
- a to
  - ✗ pro konečný prostor hypotéz i
  - ✗ pro nekonečný prostor hypotéz (kapacita, VC dimenze).
- ✓ definuje přirozenou míru složitosti pro prostory hypotéz (VC dimenze), která nám umožní omezit potřebnou velikost trénovací sady pro induktivní učení.

Pravděpodobně skoro správné učení (Probably Approximately Correct, PAC):

- ✓ charakterizuje třídy konceptů, které je/není možné se naučit pomocí jisté třídy hypotéz
  - ✗ z “rozumného” počtu trénovacích příkladů
  - ✗ s “rozumnou” výpočetní náročností,
- a to
  - ✗ pro konečný prostor hypotéz $\mathcal{H}$
  - ✗ pro nekonečný prostor hypotéz (kapacita, VC dimenze).
- ✓ definuje přirozenou míru složitosti pro prostory hypotéz (VC dimenze), která nám umožní omezit potřebnou velikost trénovací sady pro induktivní učení.

Předpoklady PAC učení:

- ✓ *Nezávislost*: Příklady $E_i = (x_i, c_i)$ jsou vzorkovány nezávisle, tj. $P(E_i | E_{i-1}, E_{i-2}, \dots) = P(E_i)$.
- ✓ *Stacionarita*: Budoucí příklady jsou vzorkovány ze stejného rozdělení $P(E_i) = P(E_{i-1}) = \dots$ jako minulé příklady.
- ✓ Příklady splňující tyto požadavky se často označují jako “i.i.d.” (independent and identically distributed).

(Pro jednoduchost v dalším předpokládejme, že koncept c je deterministický a že je prvkem třídy hypotéz H .)

COLT

PAC učení

PAC

Chybovost hypotézy

PAC model

Konzistentní PAC učení

Sample complexity

Příklad: Rozhodovací seznam

Příklad: Formule v DNF

Ukázky výsledků pro

PAC učení

VC dimenze

Shrnutí

Skutečná chybovost hypotézy h :

- ✓ vzhledem k cílovému konceptu c a
- ✓ vzhledem k rozdělení příkladů $P(X)$

$$\text{Err}(h) = \sum_{x \in X} I(h(x) \neq c(x)) \cdot P(x)$$

- ✓ pravděpodobnost, že hypotéza zaklasifikuje příklad x špatně (viz křivka učení)

COLT

PAC učení

PAC

Chybovost hypotézy

PAC model

Konzistentní PAC učení

Sample complexity

Příklad: Rozhodovací seznam

Příklad: Formule v DNF

Ukázky výsledků pro

PAC učení

VC dimenze

Shrnutí

Skutečná chybovost hypotézy h :

- ✓ vzhledem k cílovému konceptu c a
- ✓ vzhledem k rozdělení příkladů $P(X)$

$$\text{Err}(h) = \sum_{x \in X} I(h(x) \neq c(x)) \cdot P(x)$$

- ✓ pravděpodobnost, že hypotéza zaklasifikuje příklad x špatně (viz křivka učení)

Hypotéza h je *skoro správná* nebo *ϵ -skoro správná*,

- ✓ pokud $\text{Err}(h) \leq \epsilon$,
- ✓ kde ϵ je malá konstanta.

COLT

PAC učení

PAC

Chybovost hypotézy

PAC model

Konzistentní PAC učení

Sample complexity

Příklad: Rozhodovací seznam

Příklad: Formule v DNF

Ukázky výsledků pro

PAC učení

VC dimenze

Shrnutí

Skutečná chybovost hypotézy h :

- ✓ vzhledem k cílovému konceptu c a
- ✓ vzhledem k rozdělení příkladů $P(X)$

$$\text{Err}(h) = \sum_{x \in X} I(h(x) \neq c(x)) \cdot P(x)$$

- ✓ pravděpodobnost, že hypotéza zaklasifikuje příklad x špatně (viz křivka učení)

Hypotéza h je *skoro správná* nebo ϵ -*skoro správná*,

- ✓ pokud $\text{Err}(h) \leq \epsilon$,
- ✓ kde ϵ je malá konstanta.

Je možné určit počet trénovacích příkladů potřebný k tomu, abychom se naučili koncept c zcela správně?

- ✓ Je-li množina trénovacích příkladů D pouze podmnožinou X , stále existuje více hypotéz konzistentních s D (viz NFL).
- ✓ Trénovací příklady se vybírají náhodně a mohou být zavádějící.

COLT

PAC učení

PAC

Chybovost hypotézy

PAC model

Konzistentní PAC učení

Sample complexity

Příklad: Rozhodovací seznam

Příklad: Formule v DNF

Ukázky výsledků pro

PAC učení

VC dimenze

Shrnutí

PAC model definuje, co vlastně znamená *úspěšně se naučit* ve vztahu ke konceptům.

- ✓ Nevyžaduje se možnost naučit se *jakýkoli koncept* definovatelný nad X :
  - ✗ Zajímají nás jisté podmnožiny všech konceptů $C \subseteq 2^X$. (Některé koncepty se naučit nelze, viz např. případ, kdy X (a tudíž i C) je nekonečný a H konečný.)
  - ✗ Podobně, algoritmus A bude hledat hypotézu h v jisté třídě hypotéz H .
  - ✗ Může a nemusí platit, že $C = H$.
- ✓ Nevyžaduje se nulová chyba naučených hypotéz h .
  - ✗ Místo toho ji omezíme jistou malou konstantou ϵ .
- ✓ Nevyžaduje se, aby algoritmus vrátil hypotézu s akceptovatelnou chybou *vždy*.
  - ✗ Místo toho omezíme pravděpodobnost tohoto jevu malou konstantou δ .

PAC model definuje, co vlastně znamená *úspěšně se naučit* ve vztahu ke konceptům.

- ✓ Nevyžaduje se možnost naučit se *jakýkoli koncept* definovatelný nad X :
  - ✗ Zajímají nás jisté podmnožiny všech konceptů $C \subseteq 2^X$. (Některé koncepty se naučit nelze, viz např. případ, kdy X (a tudíž i C) je nekonečný a H konečný.)
  - ✗ Podobně, algoritmus A bude hledat hypotézu h v jisté třídě hypotéz H .
  - ✗ Může a nemusí platit, že $C = H$.
- ✓ Nevyžaduje se nulová chyba naučených hypotéz h .
  - ✗ Místo toho ji omezíme jistou malou konstantou ϵ .
- ✓ Nevyžaduje se, aby algoritmus vrátil hypotézu s akceptovatelnou chybou *vždy*.
  - ✗ Místo toho omezíme pravděpodobnost tohoto jevu malou konstantou δ .

Třída konceptů C se dá **PAC-naučit** (is **PAC-learnable**) pomocí třídy hypotéz H , jestliže

- ✓ pro všechny koncepty $c \in C$, všechna rozdělení $P(X)$, $X = \{0, 1\}^n$, libovolné $0 < \epsilon, \delta < 1$
- ✓ existuje polynomiální algoritmus A , který vrátí s pravděpodobností alespoň $1 - \delta$ hypotézu h s $\text{Err}(h) \leq \epsilon$
- ✓ s využitím nanejvýš polynomiálního množství trénovacích příkladů $(x_i, c(x_i))$ vzorkovaných z $P(X)$.
- ✓ “Polynomiální”: rostoucí nanejvýš polynomiálně s $\frac{1}{\epsilon}$, $\frac{1}{\delta}$ a n .

COLT

PAC učení

PAC

Chybovost hypotézy

PAC model

Konzistentní PAC učení

Sample complexity

Příklad: Rozhodovací seznam

Příklad: Formule v DNF

Ukázky výsledků pro PAC učení

VC dimenze

Shrnutí

Konzistentní algoritmus učení

- ✓ pro jakýkoli i.i.d. vzorek D (trénovací data) konceptu $c \in C$
- ✓ vrátí hypotézu $h \in H$ konzistentní s D .

COLT

PAC učení

PAC

Chybovost hypotézy

PAC model

Konzistentní PAC učení

Sample complexity

Příklad: Rozhodovací seznam

Příklad: Formule v DNF

Ukázky výsledků pro

PAC učení

VC dimenze

Shrnutí

Konzistentní algoritmus učení

- ✓ pro jakýkoli i.i.d. vzorek D (trénovací data) konceptu $c \in C$
- ✓ vrátí hypotézu $h \in H$ konzistentní s D .

Složitost vzorku (sample complexity)

- ✓ velikost m trénovací množiny D potřebná pro PAC-učení konceptu c pomocí H
- ✓ roste s dimenzí problému n
- ✓ představuje mez velikosti trénovací množiny pro konzistentní algoritmy učení

Konzistentní algoritmus učení

- ✓ pro jakýkoli i.i.d. vzorek D (trénovací data) konceptu $c \in C$
- ✓ vrátí hypotézu $h \in H$ konzistentní s D .

Složitost vzorku (sample complexity)

- ✓ velikost m trénovací množiny D potřebná pro PAC-učení konceptu c pomocí H
- ✓ roste s dimenzí problému n
- ✓ představuje mez velikosti trénovací množiny pro konzistentní algoritmy učení

Kolik trénovacích příkladů potřebujeme, abychom mohli s vysokou pravděpodobností říct, že všechny konzistentní hypotézy jsou skoro správné?

- ✓ Označme množinu vážně špatných hypotéz $H_B = \{h \in H : \text{Err}(h) > \epsilon\}$, $h_B \in H_B$.
- ✓ $\Pr(h_B \text{ souhlasí s 1 trénovacím příkladem}) \leq 1 - \epsilon$
- ✓ $\Pr(h_B \text{ souhlasí se všemi trénovacími příklady}) \leq (1 - \epsilon)^m$ (Příklady jsou nezávislé.)
- ✓ $\Pr(H_B \text{ obsahuje nějakou konzistentní hypotézu}) \leq |H_B|(1 - \epsilon)^m \leq |H|(1 - \epsilon)^m$
Pravděpodobnost, že některá z konzistentních hypotéz není skoro správná.
- ✓ Omezme pravděpodobnost tohoto jevu konstantou δ : $|H|(1 - \epsilon)^m \leq \delta$.
- ✓ S využitím $1 - \epsilon \leq e^{-\epsilon}$:

$$m \geq \frac{1}{\epsilon} (\ln \frac{1}{\delta} + \ln |H|)$$

Je-li h konzistentní s m případy, pak $\text{Err}(h) \leq \epsilon$ s pravděpodobností alespoň $1 - \delta$.

Složitost vzorku:

$$m \geq \frac{1}{\epsilon} \left(\ln \frac{1}{\delta} + \ln |H| \right)$$

Je-li H třída všech boolovských funkcí nad n atributy:

- ✓ $|H| = 2^{2^n}$
- ✓ Složitost vzorku m roste jako $\ln |H|$, tj. jako 2^n .
- ✓ Jenže počet možných příkladů je taky 2^n .
- ✓ PAC-učení ve třídě všech boolovských funkcí vyžaduje trénování na všech (nebo téměř všech) příkladech!
- ✓ Důvod:
  - ✗ H obsahuje dostatek hypotéz, abychom mohli klasifikovat jakoukoli množinu příkladů jakýmkoli způsobem
  - ✗ Pro jakoukoli trénovací množinu m příkladů, počet s nimi konzistentních hypotéz, které příklad $\mathbf{x}_{m+1}$ zaklasifikují jako pozitivní, je stejný jako počet konzistentních hypotéz, které tento příklad zaklasifikují jako negativní.
  - ✗ Viz NFL: *aby byla možná generalizace, je třeba omezit prostor hypotéz H .*

Sample complexity

COLT

PAC učení

PAC

Chybovost hypotézy

PAC model

Konzistentní PAC učení

Sample complexity

Příklad: Rozhodovací seznam

Příklad: Formule v DNF

Ukázky výsledků pro

PAC učení

VC dimenze

Shrnutí

Složitost vzorku:

$$m \geq \frac{1}{\epsilon} \left(\ln \frac{1}{\delta} + \ln |H| \right)$$

Je-li H třída všech boolovských funkcí nad n atributy:

- ✓ $|H| = 2^{2^n}$
- ✓ Složitost vzorku m roste jako $\ln |H|$, tj. jako 2^n .
- ✓ Jenže počet možných příkladů je taky 2^n .
- ✓ PAC-učení ve třídě všech boolovských funkcí vyžaduje trénování na všech (nebo téměř všech) příkladech!
- ✓ Důvod:
  - ✗ H obsahuje dostatek hypotéz, abychom mohli klasifikovat jakoukoli množinu příkladů jakýmkoli způsobem
  - ✗ Pro jakoukoli trénovací množinu m příkladů, počet s nimi konzistentních hypotéz, které příklad $\mathbf{x}_{m+1}$ zaklasifikují jako pozitivní, je stejný jako počet konzistentních hypotéz, které tento příklad zaklasifikují jako negativní.
  - ✗ Viz NFL: *aby byla možná generalizace, je třeba omezit prostor hypotéz H .*

Pozorování: m je funkcí $|H|$:

- ✓ Podaří-li se nám získat nějakou doplňkovou informaci (omezení na tvar přípustných hypotéz) a vtělit ji do algoritmu (zavést bias), pak vystačíme s menším počtem trénovacích příkladů!!! Významnou roli hraje **doménová znalost**.

Příklad: Rozhodovací seznam

COLT

PAC učení

PAC

Chybovost hypotézy

PAC model

Konzistentní PAC učení

Sample complexity

Příklad: Rozhodovací seznam

Příklad: Formule v DNF

Ukázky výsledků pro

PAC učení

VC dimenze

Shrnutí

Připomeňme: Rozhodovací seznam (DL)

- ✓ je sekvence testů, každý test je konjunkce literálů.
- ✓ Uspěje-li test, vrátí k němu přiřazenou třídu. Jinak se pokračuje dalším testem.
- ✓ *Neomezený* DL může reprezentovat libovolnou boolovskou funkci!

Příklad: Rozhodovací seznam

COLT

PAC učení

PAC

Chybovost hypotézy

PAC model

Konzistentní PAC učení

Sample complexity

Příklad: Rozhodovací seznam

Příklad: Formule v DNF

Ukázky výsledků pro

PAC učení

VC dimenze

Shrnutí

Připomeňme: Rozhodovací seznam (DL)

- ✓ je sekvence testů, každý test je konjunkce literálů.
- ✓ Uspěje-li test, vrátí k němu přiřazenou třídu. Jinak se pokračuje dalším testem.
- ✓ *Neomezený* DL může reprezentovat libovolnou boolovskou funkci!

Omezme prostor hypotéz H na jazyk k -DL:

- ✓ rozhodovací seznamy, kde každý test může být konjunkcí nejvýše k literálů
- ✓ jazyk k -DL obsahuje jako svou podmnožinu jazyk k -DT (množinu všech rozhodovacích stromů s hloubkou nejvýš k)
- ✓ konkrétní instance jazyka k -DL závisí na množině atributů (na použité reprezentaci)
- ✓ označme k -DL(n) jazyk k -DL nad n boolovskými atributy

Příklad: Rozhodovací seznam

COLT

PAC učení

PAC

Chybovost hypotézy

PAC model

Konzistentní PAC učení

Sample complexity

Příklad: Rozhodovací seznam

Příklad: Formule v DNF

Ukázky výsledků pro PAC učení

VC dimenze

Shrnutí

Připomeňme: Rozhodovací seznam (DL)

- ✓ je sekvence testů, každý test je konjunkce literálů.
- ✓ Uspěje-li test, vrátí k němu přiřazenou třídu. Jinak se pokračuje dalším testem.
- ✓ *Neomezený* DL může reprezentovat libovolnou boolovskou funkci!

Omezme prostor hypotéz H na jazyk k -DL:

- ✓ rozhodovací seznamy, kde každý test může být konjunkcí nejvýše k literálů
- ✓ jazyk k -DL obsahuje jako svou podmnožinu jazyk k -DT (množinu všech rozhodovacích stromů s hloubkou nejvýš k)
- ✓ konkrétní instance jazyka k -DL závisí na množině atributů (na použité reprezentaci)
- ✓ označme k -DL(n) jazyk k -DL nad n boolovskými atributy

Jak ukázat, že třídu hypotéz k -DL se lze PAC-naučit?

1. Ukázat, že složitost vzorku je nejvýše polynomiální (viz další slide).
2. Ukázat, že existuje učicí algoritmus s polynomiální výpočetní složitostí. (Neuvedeno, např. nějaká varianta CN2.)

Příklad: Rozhodovací seznam (pokr.)

COLT

PAC učení

PAC

Chybovost hypotézy

PAC model

Konzistentní PAC učení

Sample complexity

Příklad: Rozhodovací seznam

Příklad: Formule v DNF

Ukázky výsledků pro

PAC učení

VC dimenze

Shrnutí

Ukažme, že jakoukoli hypotézu z k -DL lze přesně aproximovat učení na rozumně velké trénovací sadě:

- ✓ Potřebujeme odhadnout počet hypotéz v daném jazyku.
- ✓ Označme množinu testů (konjunkcí nejvýše k literálů nad n atributy) jako $Conj(n, k)$.
- ✓ Každý test může mít k sobě přiřazenou výstupní hodnotu "Ano", "Ne", nebo se v seznamu nemusí vyskytnout, takže existuje nejvýše $3^{|Conj(n, k)|}$ různých množin testů.
- ✓ Každá z těchto množin testů může být v libovolném pořadí, takže $|k\text{-DL}(n)| \leq 3^{|Conj(n, k)|} \cdot |Conj(n, k)|!$.
- ✓ Počet konjunkcí nejvýše k literálů s n atributy: $|Conj(n, k)| = \sum_{i=0}^k \binom{2n}{i} = \mathcal{O}(n^k)$.
 $2n$, protože každý jednotlivý test atributu se v konjunkci může objevit i v negaci.
- ✓ Po úpravách: $k\text{-DL}(n) = 2^{\mathcal{O}(n^k \log_2(n^k))}$
- ✓ Substituujeme-li tento výsledek za $|H|$ do vztahu pro složitost vzorku:
$$m \geq \frac{1}{\epsilon} \left(\ln \frac{1}{\delta} + \mathcal{O}(n^k \log_2(n^k)) \right)$$
- ✓ m je polynomiální v n
- ✓ Jakýkoli algoritmus, který vrátí k -DL konzistentní s trénovacími daty, se PAC-naučí k -DL koncept s rozumným počtem trénovacích příkladů.

Příklad: Formule v DNF

COLT

PAC učení

PAC

Chybovost hypotézy

PAC model

Konzistentní PAC učení

Sample complexity

Příklad: Rozhodovací
seznam

Příklad: Formule v DNF

Ukázky výsledků pro

PAC učení

VC dimenze

Shrnutí

Disjunktivní normální forma (DNF):

- ✓ Objekty popsány n boolovskými atributy: $a_1, \dots, a_n$
- ✓ Formule v DNF: disjunkce konjunkcí, např. $(a_1 \wedge \neg a_2 \wedge a_5) \vee (\neg a_3 \wedge a_4)$

Příklad: Formule v DNF

COLT

PAC učení

PAC

Chybovost hypotézy

PAC model

Konzistentní PAC učení

Sample complexity

Příklad: Rozhodovací seznam

Příklad: Formule v DNF

Ukázky výsledků pro PAC učení

VC dimenze

Shrnutí

Disjunktivní normální forma (DNF):

- ✓ Objekty popsány n boolovskými atributy: $a_1, \dots, a_n$
- ✓ Formule v DNF: disjunkce konjunkcí, např. $(a_1 \wedge \neg a_2 \wedge a_5) \vee (\neg a_3 \wedge a_4)$

Jak velká je množina hypotéz H :

- ✓ 3^n možných konjunkcí
- ✓ $|H| = 2^{3^n}$ možných disjunkcí těchto konjunkcí
- ✓ $\ln H = 3^n \ln 2$ není polynomiální v n
- ✓ Nepodařilo se nám ukázat, že formule v DNF se lze PAC-naučit. (Ale také jsme to nevyvrátili.)

Příklad: Formule v DNF

COLT

PAC učení

PAC

Chybovost hypotézy

PAC model

Konzistentní PAC učení

Sample complexity

Příklad: Rozhodovací seznam

Příklad: Formule v DNF

Ukázky výsledků pro

PAC učení

VC dimenze

Shrnutí

Disjunktivní normální forma (DNF):

- ✓ Objekty popsány n boolovskými atributy: $a_1, \dots, a_n$
- ✓ Formule v DNF: disjunkce konjunkcí, např. $(a_1 \wedge \neg a_2 \wedge a_5) \vee (\neg a_3 \wedge a_4)$

Jak velká je množina hypotéz H :

- ✓ 3^n možných konjunkcí
- ✓ $|H| = 2^{3^n}$ možných disjunkcí těchto konjunkcí
- ✓ $\ln H = 3^n \ln 2$ není polynomiální v n
- ✓ Nepodařilo se nám ukázat, že formule v DNF se lze PAC-naučit. (Ale také jsme to nevyvrátili.)

PAC-naučitelnost formulí v DNF je otevřený problém.

Ukázky výsledků pro PAC učení

COLT

PAC učení

PAC

Chybovost hypotézy

PAC model

Konzistentní PAC učení

Sample complexity

Příklad: Rozhodovací
seznam

Příklad: Formule v DNF

Ukázky výsledků pro
PAC učení

VC dimenze

Shrnutí

1. Konjunktivní koncepty lze PAC-učit, ale koncepty ve formě disjunkce 2 konjunkcí PAC-učit nelze.
2. Lineární prahované koncepty (perceptrony) lze PAC-učit jak v boolovských, tak reálných prostorech. Ale konjunkce 2 perceptronů nelze PAC-učit, podobně jako disjunkce 2 perceptronů a vícevrstvé perceptrony se dvěma skrytými jednotkami. Pokud navíc omezíme váhy na hodnoty 0 a 1, pak ani perceptrony v boolovském prostoru nelze PAC-učit.
3. Třídy k -CNF, k -DNF a k -DL lze PAC-učit pro zvolené k . Ale nevíme, zda lze PAC-učit DNF formule, CNF formule nebo rozhodovací stromy.

COLT

PAC učení

PAC

Chybovost hypotézy

PAC model

Konzistentní PAC učení

Sample complexity

Příklad: Rozhodovací seznam

Příklad: Formule v DNF

Ukázky výsledků pro PAC učení

VC dimenze

Shrnutí

Nevýhoda použití $|H|$ ve složitosti vzorku:

- ✓ je to “worst-case” odhad
- ✓ mnohdy velmi nadhodnocuje počet potřebných trénovacích příkladů
- ✓ $|H|$ nelze použít pro nekonečné hypotézové prostory

COLT

PAC učení

PAC

Chybovost hypotézy

PAC model

Konzistentní PAC učení

Sample complexity

Příklad: Rozhodovací seznam

Příklad: Formule v DNF

Ukázky výsledků pro PAC učení

VC dimenze

Shrnutí

Nevýhoda použití $|H|$ ve složitosti vzorku:

- ✓ je to “worst-case” odhad
- ✓ mnohdy velmi nadhodnocuje počet potřebných trénovacích příkladů
- ✓ $|H|$ nelze použít pro nekonečné hypotézové prostory

Kapacita, Vapnik-Chervonenkisova dimenze $VC(H)$

- ✓ jiná míra flexibility (složitosti) třídy hypotéz H : kvantifikuje předpojatost vlastní jisté omezené třídě hypotéz H
- ✓ aplikovatelná i na nekonečné prostory H
- ✓ může poskytnout těsnější mez pro velikost vzorku

COLT

PAC učení

PAC

Chybovost hypotézy

PAC model

Konzistentní PAC učení

Sample complexity

Příklad: Rozhodovací seznam

Příklad: Formule v DNF

Ukázky výsledků pro PAC učení

VC dimenze

Shrnutí

Nevýhoda použití $|H|$ ve složitosti vzorku:

- ✓ je to “worst-case” odhad
- ✓ mnohdy velmi nadhodnocuje počet potřebných trénovacích příkladů
- ✓ $|H|$ nelze použít pro nekonečné hypotézové prostory

Kapacita, Vapnik-Chervonenkisova dimenze $VC(H)$

- ✓ jiná míra flexibility (složitosti) třídy hypotéz H : kvantifikuje předpojatost vlastní jisté omezené třídě hypotéz H
- ✓ aplikovatelná i na nekonečné prostory H
- ✓ může poskytnout těsnější mez pro velikost vzorku
- ✓ **Definice:** $VC(H)$ je maximální počet d příkladů $x \in X$ takový, že pro kterýkoli z 2^d způsobů označení příkladů x za pozitivní a negativní existuje v H hypotéza, která je s těmito příklady konzistentní.

Nevýhoda použití $|H|$ ve složitosti vzorku:

- ✓ je to “worst-case” odhad
- ✓ mnohdy velmi nadhodnocuje počet potřebných trénovacích příkladů
- ✓ $|H|$ nelze použít pro nekonečné hypotézové prostory

Kapacita, Vapnik-Chervonenkisova dimenze $VC(H)$

- ✓ jiná míra flexibility (složitosti) třídy hypotéz H : kvantifikuje předpojatost vlastní jisté omezené třídě hypotéz H
- ✓ aplikovatelná i na nekonečné prostory H
- ✓ může poskytnout těsnější mez pro velikost vzorku
- ✓ **Definice:** $VC(H)$ je maximální počet d příkladů $x \in X$ takový, že pro kterýkoli z 2^d způsobů označení příkladů x za pozitivní a negativní existuje v H hypotéza, která je s těmito příklady konzistentní.

Složitost vzorku pomocí VC dimenze:

- ✓ Mějme prostor hypotéz H a prostor konceptů C , $C \subseteq H$.
- ✓ Pak jakýkoli konzistentní algoritmus pro učení C pomocí H bude mít složitost vzorku

$$m \geq \frac{1}{\epsilon} \left(4 \log_2 \frac{2}{\delta} + 8 \cdot VC(H) \cdot \log_2 \frac{13}{\epsilon} \right)$$

COLT

PAC učení

PAC

Chybovost hypotézy

PAC model

Konzistentní PAC učení

Sample complexity

Příklad: Rozhodovací seznam

Příklad: Formule v DNF

Ukázky výsledků pro

PAC učení

VC dimenze

Shrnutí

Příklady VC dimenze některých H :

- ✓ VC dimenze lineární diskriminační funkce v 1D prostoru?

COLT

PAC učení

PAC

Chybovost hypotézy

PAC model

Konzistentní PAC učení

Sample complexity

Příklad: Rozhodovací
seznam

Příklad: Formule v DNF

Ukázky výsledků pro
PAC učení

VC dimenze

Shrnutí

Příklady VC dimenze některých H :

- ✓ VC dimenze lineární diskriminační funkce v 1D prostoru? 2.

Lin. disk. funkce není schopna správně zaklasifikovat všechny možné koncepty definované nad 3 body v 1D prostoru.

- ✓ VC dimenze lineární diskriminační funkce ve 2D prostoru?

COLT

PAC učení

PAC

Chybovost hypotézy

PAC model

Konzistentní PAC učení

Sample complexity

Příklad: Rozhodovací seznam

Příklad: Formule v DNF

Ukázky výsledků pro PAC učení

VC dimenze

Shrnutí

Příklady VC dimenze některých H :

✓ VC dimenze lineární diskriminační funkce v 1D prostoru? 2.

Lin. disk. funkce není schopna správně zaklasifikovat všechny možné koncepty definované nad 3 body v 1D prostoru.

✓ VC dimenze lineární diskriminační funkce ve 2D prostoru? 3.

Lin. disk. funkce není schopna správně zaklasifikovat všechny možné koncepty definované nad 4 body ve 2D prostoru.

COLT

PAC učení

PAC

Chybovost hypotézy

PAC model

Konzistentní PAC učení

Sample complexity

Příklad: Rozhodovací
seznam

Příklad: Formule v DNF

Ukázky výsledků pro
PAC učení

VC dimenze

Shrnutí

Příklady VC dimenze některých H :

- ✓ VC dimenze lineární diskriminační funkce v 1D prostoru? 2.

Lin. disk. funkce není schopna správně zaklasifikovat všechny možné koncepty definované nad 3 body v 1D prostoru.

- ✓ VC dimenze lineární diskriminační funkce ve 2D prostoru? 3.

Lin. disk. funkce není schopna správně zaklasifikovat všechny možné koncepty definované nad 4 body ve 2D prostoru.

- ✓ Obecně pro lin. disk. funkci $f_n(\mathbf{x}) = w_0 + w_1x_1 + \dots + w_nx_D$ platí, že
 $VC(f_n) = n + 1$

COLT

PAC učení

PAC

Chybovost hypotézy

PAC model

Konzistentní PAC učení

Sample complexity

Příklad: Rozhodovací seznam

Příklad: Formule v DNF

Ukázky výsledků pro

PAC učení

VC dimenze

Shrnutí

Příklady VC dimenze některých H :

- ✓ VC dimenze lineární diskriminační funkce v 1D prostoru? 2.

Lin. disk. funkce není schopna správně zaklasifikovat všechny možné koncepty definované nad 3 body v 1D prostoru.

- ✓ VC dimenze lineární diskriminační funkce ve 2D prostoru? 3.

Lin. disk. funkce není schopna správně zaklasifikovat všechny možné koncepty definované nad 4 body ve 2D prostoru.

- ✓ Obecně pro lin. disk. funkci $f_n(\mathbf{x}) = w_0 + w_1x_1 + \dots + w_nx_D$ platí, že $VC(f_n) = n + 1$

- ✓ Příklad 1D disk. funkce f s $VC(f) = \infty$:

COLT

PAC učení

PAC

Chybovost hypotézy

PAC model

Konzistentní PAC učení

Sample complexity

Příklad: Rozhodovací seznam

Příklad: Formule v DNF

Ukázky výsledků pro

PAC učení

VC dimenze

Shrnutí

Příklady VC dimenze některých H :

- ✓ VC dimenze lineární diskriminační funkce v 1D prostoru? 2.

Lin. disk. funkce není schopna správně zaklasifikovat všechny možné koncepty definované nad 3 body v 1D prostoru.

- ✓ VC dimenze lineární diskriminační funkce ve 2D prostoru? 3.

Lin. disk. funkce není schopna správně zaklasifikovat všechny možné koncepty definované nad 4 body ve 2D prostoru.

- ✓ Obecně pro lin. disk. funkci $f_n(\mathbf{x}) = w_0 + w_1x_1 + \dots + w_nx_D$ platí, že $VC(f_n) = n + 1$

- ✓ Příklad 1D disk. funkce f s $VC(f) = \infty$: $f(x) = \sin(\alpha x)$

Lze ukázat, že $\sin(\alpha x)$ v 1D prostoru dokáže správně klasifikovat jakoukoli množinu bodů.

- ✓ VC dimenze SVM s RBF jádrem, kde penalizační člen v kritériu může být jakýkoli: $VC(f_{SVM-RBF}) = \infty$

Příklady VC dimenze některých H :

- ✓ VC dimenze lineární diskriminační funkce v 1D prostoru? 2.

Lin. disk. funkce není schopna správně zaklasifikovat všechny možné koncepty definované nad 3 body v 1D prostoru.

- ✓ VC dimenze lineární diskriminační funkce ve 2D prostoru? 3.

Lin. disk. funkce není schopna správně zaklasifikovat všechny možné koncepty definované nad 4 body ve 2D prostoru.

- ✓ Obecně pro lin. disk. funkci $f_n(\mathbf{x}) = w_0 + w_1x_1 + \dots + w_nx_D$ platí, že $VC(f_n) = n + 1$

- ✓ Příklad 1D disk. funkce f s $VC(f) = \infty$: $f(x) = \sin(\alpha x)$

Lze ukázat, že $\sin(\alpha x)$ v 1D prostoru dokáže správně klasifikovat jakoukoli množinu bodů.

- ✓ VC dimenze SVM s RBF jádrem, kde penalizační člen v kritériu může být jakýkoli: $VC(f_{SVM-RBF}) = \infty$

Další využití VC dimenze:

- ✓ odhad skutečné (testovací) chyby klasifikátoru jen na základě trénovacích dat
- ✓ “structural risk minimization”, základní princip SVM

COLT

PAC učení

PAC

Chybovost hypotézy

PAC model

Konzistentní PAC učení

Sample complexity

Příklad: Rozhodovací seznam

Příklad: Formule v DNF

Ukázky výsledků pro PAC učení

VC dimenze

Shrnutí

- ✓ **Generalizace vyžaduje předpoklady!!!**
- ✓ NFL: Všechny modely / algoritmy jsou průměrně stejně dobré
  - ✗ pokud na nějaké třídě problémů fungují nadprůměrně, na jiné musí fungovat podprůměrně
  - ✗ chceme najít modely, které
    - ✓ fungují podprůměrně na úlohách, které se v praxi moc nevyskytují
    - ✓ fungují nadprůměrně na úlohách, které jsou pro nás důležité
- ✓ Probably Approximately Correct (PAC) učení
  - ✗ specifikace pojmu “model se učí správně”
  - ✗ tolerance ve velikosti chyby ϵ a v pravděpodobnosti, že tato chyba bude překročena δ
  - ✗ umožňuje odhadnout potřebnou velikost trénovací množiny
- ✓ VC dimenze
  - ✗ míra flexibility (třeba i nekonečné) třídy hypotéz
  - ✗ obvykle poskytuje těsnější odhady potřebné velikosti trénovací sady